

DIRECTOR:

Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BLAJ - JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
:: :: invoială :: ::

Unitatea

REDACTOR RĂSPUNZĂTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Numărul 4 Lei.

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Cruci zdrobite...

O procesiune bisericească înecată în lacrimi și sânge — Preoți români în odăjdii loviți cu paturi de pușcă — Sfânta cruce și icoanele sfinte tăvălite în noroiu

de Dr. ALEXANDRU RUSU

„Mare este puterea Crucii Tale, Doamne: că s'a înfipt în loc și lucrează în lume și a făcut din pescari apostoli și din neamuri martiri, ca să se roage pentru sufletele noastre. (Stihovna vers. 3)

duința. Dar independent de această revocare a ordinului dat, credincioșii noștri din Târgu-Mureș și din întreaga provincie bisericească, mai știau că pentru a te ruga lui Dumnezeu, nu este nevoie de ordine arhieresti și chiar mai mult: că nici un arhieriu n'are puterea de-a opri contactul ce se încearcă, prin rugăciuni, cu dumnezeirea.

Acesta este tâlcul autentic al revocării, ori dacă vreți al „contramandării“ vremelnice a procesiunilor impuse înainte din partea arhieriei noastre. Și desfidem pe oricine, să ne arate, că vre-un arhieriu al acestei biserici ar fi putut să se gândească — și numai un singur moment — la oprirea, sau „interdicerea“ procesiunilor religioase, libere în întreaga biserică Romei și pentru ținerea cărora n'ar fi fost nevoie de prealabilă aprobare arhierescă.

Iată însă, că ceea ce n'a făcut și, subliniem, nu era în drept să facă nici un arhieriu al bisericii noastre, a încercat să facă, din meschine motive politice, guvernul care se teme, se pare, că puterea rugăciunilor noastre avea să-i împiedece planul de-a ne suprima biserică pe cale de lege. Sub cuvânt, că I. Preasfinția Sa pâr. mitropolit ar fi „oprit“ procesiunile și că acestui ordin arhieresc — primejduit, chipurile, prin dispozițiile contrare ale Comitetului de acțiune — trebuie să i-se câștige putere, ministerul de interne a cerut, se pare, prefecturilor de județe să zădărnicească rugăciunile făcute în forma aceasta. Sau cu alte cuvinte: *Proiectul de lege al diui ministru al cultelor vrea să ne mâne — la sugestiile păcătoase ale neodihniților sibiieni — cu tot dinadinsul în brațele ortodoxiei, iar d. ministru al internelor ține să salveze — la sugestia colegului său dela culte și spre gloria bizantinismului celui mai autentic — autoritatea arhieriei noastre, primejduită din partea... credincioșilor proprii!*

Nu cunoștem acest ordin al satrapului dela interne, dar par-că nu ne vine să credem, că el ar putea să justifice nebunia ciracilor săi dela Târgu-Mureș: prefectul Bărcănescu, procurorul Manea și polițaiul grec Cariadi. Oamenii aceștia, montați și fanatizați, se pare, și de cutare „cârjă“ „rusească“ a ortodoxiei locale — au trecut anume toate marginile prudenței și ale bune credințe. Cum reiese

anume din raportul trimis I. P. S. Sale pâr. mitropolit de preoții și curatoriicelor două parohii din Târgu-Mureș — pe care îl dăm mai la vale în întregime —, oamenii aceștia, ajutați de 2 companii de jandarmi și de o întreagă serie de comisari ai poliției, au făcut din ziua de sârbătoare a Duminicii trecute, o zi de adevărată jale, care va constitui pentru todeauna o pată de rușine pentru toți cari au vre-o parte, cât de mică, în provocarea ei. **Credincioși români oprți de autoritățile românești să se apropie de biserică lor românească; preoți români îmbrăcați în odăjdii, loviți în cursul serviciului divin, proteguit de legile țării, cu paturile de pușcă ale jandarmului român; cruci zdrobite, prapori spintecați și alte odoare sfinte tăvălite în noroiul străzii de mâinile sacrilege ale acelorasi jandarmi români** — sunt lucruri, cari dacă n'ar fi confirmate de mărturia miilor de spectatori, cari toți plângeau de durere, ar trebui să spunem că sunt din lumea... basmelor. Iar dacă mai adaugem, că toate acestea s'au petrecut într'un oraș minoritar, a cărei populație a trebuit să jubileze în inima sa pentru negliobia incalificabilă a unor inconștienți, cari astfel înțeleg să „remunereze“ jertfa sângelui românesc vărsat pentru întregirea țării, rămânem cu totul dezarmați și nu ne putem mira de ajuns, cum se poate, că brutele cari au prezidat această profanare a sentimentului românesc a întregii populații, nu numai continuă a sta în slujbele, pe cari le-au necinstit, ci au și tupeul de-a mai face anchete, căutând... vinovații.

Toate mărturiile vandalismului dela Târgu-Mureș — care ne amintește atrocitățile mexicane ale nebunului Calles — au fost trimise la București, spre a fi prezentate Inaltei Regențe și dacă o seamă de fruntași ai ortodoxismului localnic au pornit, cum citim, o mișcare pentru ca crucile și odoarele zdrobite ale bisericii surori să fie refăcute prin o colecție inițiată de dâșii, înseamnă că ortodocși cari nu sunt infectați de habotniciile sibiene, plâng alături de noi rușinea nemaipomenită a zilei de 18 Martie c.

În semn de jale pentru batjocura adusă sf. Crucii, în chiar Duminica Crucii, bravii noștri credincioși din Târgu-Mureș au hotărât

Provocați de atacurile violente aduse bisericii unite, și întregului catolicism, chiar dela tribuna Senatului și îndemnați de invitarea categorică a Comitetului de acțiune, credincioșii noștri din Târgu-Mureș — a căror nume nu figurează pentru întâia dată în aceste coloane — au ținut să-și arate și ei nemulțumirea față de dispozițiile revoltătoare ale cunoscutului proiect pentru noul regim al cultelor. Manifestarea ei urma să se facă, Duminica trecută, în forma unor rugăciuni pioase îndreptate către Stăpânul a toate, care — după declarațiile amenințătoare ale „dominanților“, cari vreau să ne înghită de vii — pare-că singur mai este în stare să abată de pe capul bisericii noastre calamitatea monstruosului proiect al dlui ministru Al. Lapedatu. Incepute în biserică, în fața sfintei Crucii — care în Duminica aceasta era expusă închinării publice —, rugăciunile plănuite aveau să fie încoronate cu o procesiune solemnă, făcută cu fastul cuvenit, la locul unde se zidește noua biserică, altarul nădejdlor de mai bine ale zilei de mâine.

Cum nime nu putea găsi nici cel mai mic rău în acest gând cucernic — realizat în aceeași Duminică, în proporții impunătoare, la Blaj, Cluj, Aiud și aiurea — și cum nimănu n'a putut să-i treacă prin minte, că într'un oraș minoritar, cum este Tg.-Mureș, se va putea încerca oprirea rugăciunilor pașnice ale unei biserici românești, a fost invitată la această manifestare și populația unită a comunelor învecinate. Credincioșii noștri din Târgu-Mureș știau și ei, că ordinul arhieresc, care impunea ținerea unor atari procesiuni a fost revocat, dar cunoșteau și împrejurarea, că această revocare s'a făcut sub presiuni de ordin politic, că ea s'a făcut în vederea schimbării promise a dispozițiilor gravaminose și că s'a făcut — mai ales această — numai pentru „deocamdată“, până când anume se va vedea, dacă guvernul înțelege, ori nu, să-și împlinească făgă-

un doliu de patru săptămâni, pe care am ținut să-l punem în lumină și noi prin încadrarea în negru a acestei pagini de cumplită durere. Întreagă biserica noastră privește cu nețărmurită simpatie spre neînfricării ei luptătorii din Târgu-Mureș și dacă veteranul preot GREGORIU NISTOR din Vaidacuta — care a primit cele mai multe și mai grele lovituri — ori altul dintre cei mulți, cari au simțit pe tru-

purile lor loviturile contra credinței noastre catolice — ar fi să moară, cum se prea poate, vom avea și un adevărat martir al luptelor noastre pentru adevăr și dreptate.

Cele petrecute la Târgu-Mureș au fost pentru noi desigur o grea încercare, dar puterea crucii zdrobite va face — suntem siguri — ca ea să ni-se întoarcă spre bine.

Ce-a fost la Târgu-Mureș

Raportul trimis la București I. Preasfinției Sale pâr. mitropolit

Excelenția Voastră,

În orașul Târgu-Mureș, vechea capitală a Secuimii, mai mult decât în ori-ce parte a țării, biserica unită a fost cea mai puternică cetățuie a ființei noastre etnice. Toate chinurile iadului s'au deslănțuit în cursul veacurilor trecute asupra înaintașilor noștri, cercând să ne distrugă legea, limba și datinele strămoșești.

La 1762, consiliul orașului aduce hotărârea draconică, că nici un Român, fără deosebire de confesiune, unit sau neunit, nu poate cumpăra un petec de pământ pe teritoriul orașului, ba chiar nici în oras nu poate petrece mai mult de 3 zile. Toți cetățenii cari vor adăposti pe Români la locuința lor, vor fi aspru pedepsiți.

Această măsură revoltătoare a strâns rândurile tuturor Românilor de amândouă confesiunile, cari, adunându-se în bisericuțele lor de lemn, cerură ajutorul atotputernicului Dumnezeu în lupta grea de existență.

Puhoiul distrugerii îi amenință din an în an tot mai mult. În revoluția din 1848, zeci de preoți uniți și neuniți, fură uciși mișelește, precetluind cu sângele lor idealul nostru național. Din sângele martirilor naționali se alimenta puterea de existență în val-vârtejului luptei. Această putere le oșelește sufletele ca să protesteze cu ultima energie în potruva înființării episcopiei de Haidudorogh, a introducerii limbei străine în locașul nostru sfânt.

Conștiința de lupta dărză, cinstită și măreață, pe care a dus-o biserica unită din Târgu-Mureș, care a scris o frumoasă și strălucită pagină în istoria Românilor din Secuime, ne-am ținut de o sfântă datorie să apărăm sfințenia legii noastre împotriva tuturor celor ce ar încerca să-i strîbească drepturile și să-i stânjenească progresul.

Acest sentiment de pioasă recunoștință față de biserică, care ne-a mântuit sufletul și naționalitatea strămoșilor și părinților noștri, a adunat pe cei peste trei mii de țărani și intelectuali din protopopiatul Mureșului, ca aici să-și iaie glasurile cucernice spre Atotputernicul, rugându-l să ne fie și deacum înainte ocrotitor milostiv.

La orele 10 biserica și curtea bisericii erau tixitate de credincioși, cari ascultau cu evlavie sfântă liturghie. În scurtă vreme, apare prefectul de poliție Cariadi, întovărășit de comisari și polițiști, precum și un maior de jandarmi, cu două companii de jandarmi. Atât polițiști cât și jandarmii, la ordinul superiorilor, a prefectului de poliție și a maiorului, barează toate străzile din fața bisericii până la poarta curții bisericești, forțând pe credincioșii cari nu încăpeau în biserică și curte, să părăsească strada și să intre în curtea tixită de mulțime, sau să plece la locuințele lor, și oprind pe cei-ce sosiră după facerea cordonului, de-a veni la biserică. Mulțimea liniștită se supune și se retrage o parte în cimitir, iar cei de dincolo de cordon în stratele învecinate.

În scurtă vreme sosește și primprocurorul, care cearcă să convingă pe credincioșii din curte că prefectul de județ nu incuviințează ținerea procesiunii, anunțând despre aceasta oficiul protopopesc, care în ziua precedentă 17 Martie făcu cunoscut prefectului de județ și poliției dorința credincioșilor de-a ținea o procesiune religioasă pe străzile orașului.

Credincioșii însă îi răspund, că constituția și legile țării îngăduie exercițiul liber al cultului unit, declarat de religie națională și autoritățile n'au nici o cădere să înăbușe dorința poporului de-a face o procesiune religioasă, fără nici o cuvântare și fără tulburarea ordinii publice, ci numai în cântări și rugă bisericești.

Între timp poporul din toate comunele învecinate curge valuri, valuri, în curate haine de sârbătoare spre biserică. Jandarmii și polițiștii îi opresc să se apropie de lăcașul Domnului. Terminându-se liturgia, cei 14 preoți*) îmbrăcați în odăjdii, cu crucea în mâini, cu prapori și icoane, ies ca să pornească în procesiune, între cântecul sfinte ale credincioșilor. Însă procurorul, prefectul de poliție și maiorul de jandarmi se pun în poarta curții bisericești și dau porunci aspre preoților și convoiului de creștini să nu îndrăznească a ieși pe poarta bisericii și a ținea procesiunea, căci vor fi împiedecați de forța armată, care era înșirată în față cu armele la umăr.

Aceste porunci ilegale, scornite de niște minți întunecate de patimă, produc o adâncă revoltă în sufletele intelectualilor și ale țărănilor, cari pretind însă tare, cu lacrimile în ochi, revocarea ordinilor de profanare ale cultului bisericești și incuviințarea procesiunii religioase, despre care asigură că va decurge în liniște. Refuzul categoric al autorităților a infuriat și mai mult poporul, care, în frunte cu praporii iese din curtea bisericii, pretinzând ca și preoții să-i urmeze, ori-ce s'ar întâmpla. Jandarmii prind patul puștii și lovesc pe preoții din frunte, cercând să împiedece înaintarea convoiului. Țărăni și intelectuali infuriți de atâta lipsă de stimă față de lucrurile sfinte, rup cordoanele de jandarmi și înaintează câteva sute de metri, desfășurându-se o încăierare înfloritoare.

Jandarmii și polițiștii, înjurând și cu ochii injectați de furie se reped cu patul puștii asupra procesiunii, izbind fără milă în preoți, în odăjdii și în popor. Sfârtică odăjdiile preoților, sfarmă crucile, și zdrobesc praporii, aruncându-i în țărâna pământului și călcându-i în picioare.

Femeile și copiii plâng, blăstamând pe acești oameni fără de suflet și fără de Dumnezeu, care își bat joc de tot ce avem mai scump: de lege, în fața străinilor. Iar bărbații fac zid puternic în jurul crucilor și a praporilor, apărându-i cu puterile lor. Venerabilul preot Grigorie Nistor, de 60 ani, cade la pământ sub loviturile primite dela jandarmi, iar mulțimea furioasă era cât p'aci să se dea la acte sângeroase, dacă n'ar fi fost potolită de conducătorii, cari își mai putură păstra calmul.

Aceste acte barbare deslănțuite de autorități, a încremenit pe toată lumea ce-a fost de față. În oraș și județ domnește o puternică revoltă, spiritele sunt nespuse de agitate.

Cu fiască plecăciune și cu inima strânsă de nețărmurită durere, aducem la cunoștința Excelenței Voastre, jicinirea profundă ce ne-au adus autoritățile locale — prefectul județului, procurorul general, prefectul de poliție și maiorul de jandarmi —, la porunca căora jandarmii au izbit cu patul puștii în preoți, în odăjdii, și în credincioși; au sfârticat crucile și praporii, călcându-le în picioare, rugându-Vă să binevoiți a interveni la forurile în drept, pentruca biserica

*) Insemnăm aci pentru istorie numele acestor 14 preoți: Protopopul Elie Câmpianu și parohul Ioan Dredețian din Târgu-Mureș, pâr. Augustin Nilca din Voiniceni, pâr. Gregoriu Nistor din Vaidacuta, pâr. Victor Tufan din Ungheni, pâr. Zosim Nuțiu din Tirimia mare, pâr. Constantin Cotorea din Tirimia mică, pâr. Ioan Alexandru din Sângeorzul de Mureș, pâr. Ioan Roman din Sântana, pâr. Iosif Comes din Erneiul mare, pâr. Mihail Piroșca din Crăciunești, pâr. Ioan Oltean din Miercuria Niraj, pâr. Ambrosiu Mera din Ceaușul de câmpie și pâr. Ioan Chirilă din Roteni.

noastră zdrobită în drepturile ei și scoasă sub scutul legilor, să-și obțină deplină satisfacție și toate despăgubirile materiale; mai departe se da pedeapsa cuvenită acestor funcționari lipsiți de sentimentul de om și a ne îngădui începem acțiune publică pentru plătirea pagubelor și pentru pedepsirea vinovaților, dispunând tot ce veți crede că e necesar.

După cari, asigurându-Vă de nestrămutarea noastră alipire și devotament, sărutând sfântă dreptate a Excelenței Voastre, rămânem,

Târgu-Mureș, la 19 Martie 1928

Umiliți fi,

ss. Elie Câmpianu, paroh-protopop, Ioan Dredețian, paroh, ss. Victor Maior, fost prefect de județ, Iuliu Bucur, profesor, ss. G. Grama, consilier agricol, ss. Dr. Aurel Rusu, avocat, fost deputat, ss. Ioan Boca, director, ss. Dr. Victor Suciuc, avocat, fost prefect, ss. Laurian Laslo, ss. Maxim Roman, ss. Ioan Pantea, avocat, ss. David Roman, ss. Dr. Petru Musca, medic șef al spitalului, ss. Alexandru Hamar, ss. Ioan Iacob, ss. Traian Popa, profesor, ss. Augustin Togănel, ss. Simion Șandor, ss. Dr. Ion Bozda, profesor.

* * *

Sesizarea parlamentului

Încă înainte de-a fi primit această scrisoare, ce i-s'a dus — împreună cu dovezile vandalismului: puștii spintecați și crucile zdrobite — din partea d. Vasile Maior, primcuratorul parohiei prime, I. Preasfinției Sale pâr. mitropolit, căruia imediat i-s'au telegrafiat întâmplare, a adresat guvernului, în ședința dela 17 Martie c., următoarea comunicare:

Am onoare a face Onoratului Guvern următoarea comunicare: Ieri seară am primit, în calitate de mitropolit al bisericii române unite următoarea telegramă:

Credincioșii bisericii noastre din protopopiatul Mureș, fiind în procesiune religioasă, au fost bătute de jandarmeria și poliția Târgu-Mureș și alungate de armele. Preoții au fost bătute cu patul puștii, puștii și crucile rupte și călcate în noroi. Preotul Nistor grav bătut, a fost transportat la spital. Credincioșii rămân nestrămutați în credința lor și protestează cu ultima energie împotriva legii cultelor care ne va diviza neamul. Intervenți de urgență, guvernul să tragă la răspundere pe cei ce sunt responsabili de actele de barbarie și neumanitate.

Câmpianu, Maior

Aceste fapte dureroase, de o extremă gravitate, n'au precedent nici chiar în trecutul extins de jalnic al poporului român. Ele sunt cu atât mai dureroase și cu atât mai umilitoare pentru biserica noastră, cu cât se întâmplă sub regimul țării mame. Ele jignesc profund conștiința tregei biserici românești unite, care își are și meritele sale indiscutabile față de poporul român.

De aceea rog Onoratul guvern să binevoiască a lua în grabă măsurile, pe cari le crede de cuviință, pedepsind pe cei vinovați dându-ni-se satisfacție deplină, declarând că răspunsul și rezultatul măsurilor, ce se vor depinde și hotărârea procedurii noastre din viitor.

Ce spune d. ministru al cultelor d.

Ocupându-se de mișcarea ce s'a pornit în cercurile bisericii noastre pe chestia proiectului său de lege, d. ministru Al. Lapedatu expune atitudinea pe care a luat-o față de această mișcare, arătând că a intervenit în angajarea arhieriei bisericii unite ca procesiunile impuse credincioșilor prin ordine circulare, să fie contramandate.

La această intervenție I. Preasfinția Sa mitropolitul Vasile a răspuns cu următoarea telegramă: „Am dat ordin telegrafic tuturor protopopilor arhidiecezani și circular că în întreaga provincie mitropolitană ca din camdată să nu se facă procesiuni.”

„Dior — continuă d. ministru Lapedatu — am socotit că odată ce arhieriei au intervenit pe lângă cler și credincioși ca să se înceteze aceste procesiuni, lucrurile vor merge de sine, pentrucă nu ne închipuim că poate există preoți, cari vor deroga dela acest ord

ar s'a întâmplat, că atât la Cluj, cât și în te părți, credincioșii bisericii unite, au înțeles continue cu agitațiunile și manifestațiunile.

„Atunci din nou am atras atențiunea cătenenilor bisericii unite la ceea ce se pece și se pune la cale.

„S'a întâmplat însă că, cu toate ordinele circularile, s'au pus la cale astfel de procesiuni. *Ministerul de interne a făcut cunoscut autorităților unde se semnalase astfel de procesiuni, că în urma dispozițiilor luate de Înalt Prea Sfințitul mitropolit al Blajului, aceste procesiuni sunt deocamdată interzise.*

„La Târgu-Mureș, cu toate acestea s'a făcut o atare procesiune, alaltăieri, Duminecă — și d. ministru Lapedatu prezintă aici raportul primit în cauză dela prefectul județului, *) pentru a în cheia apoi cu următoarele:

„Incontestabil că este regretabil ceea ce s'a petrecut și cel care regretă mai mult sunt eu, care aș fi dorit ca legea aceasta pentru regimul general al cultelor, date fiind scopurile pe cari le urmărește, să se discute într'o atmosferă pașnică, într'o atmosferă liniștită, lipsită de agitațiuni de felul acesta.

„Dacă s'au produs totuși incidente, atât de regretabile ca cel dela Târgu-Mureș, după cum vedeți din cele expuse, *răspunderea nu o au numai autoritățile civile cum a spus I. P. S. mitropolitul Blajului, ci și cei, cari, primind ordinul I. P. S. Sale, s'au pus în fruntea manifestației, au rupt două cordoane iar la al treilea au provocat o ciocnire.*

Domnilor, nu vreau să permit nici o judecată. *Cazul trebuie cercetat. Am vorbit astăzi cu d. prim ministru de chestiunea aceasta și am convenit să facem o anchetă.* Un delegat al ministerului cultelor și un delegat al mitropoliei Blajului vor merge să cerceteze lucrurile la fața locului și să stabilească răspunderile.

Țin să asigur pe I. P. S. mitropolit al Blajului și pe Onor. Senat că, *dacă autoritățile civile vor fi acelea cari au provocat aceste incidente așa de regretabile, ele își vor primi pedeapsa și-și vor primi pedeapsa exemplară.* În acelaș timp, reprezentanții bisericii unite și în special I. P. S. S. mitropolitul Blajului, au datoria ca, dacă cumva răspunderea va cădea asupra organelor subalterne ale I. P. S. Sale, să-și facă toată datoria, așa cum înțelegem să ne-o facem și noi.

Răspunsul pâr. mitropolit

Toate sunt bune câte le-a spus d. ministru, însă dsa a omis ceva și voiu completa eu. Nu numai că noi am dat telegramă oficiilor protopopești și circulare către toate parohiile din întreaga provincie, prin care spuneam că „deocamdată“ se amână procesiunile, dar am mers mai departe. Vinerea trecută am vorbit cu d. ministru al cultelor și Sâmbătă cu primarul din Cluj, trimis la mine de d. Tătărescu și cu frații episcopi și am telegrafiat din nou la Cluj unde avea să se țină procesiunea, că se menține amânarea procesiunii. Am făcut aceasta pentru buna pace, deși dădusem mai înainte aviz să se amâne procesiunea, totuși la insistența dlui ministru, le-am adus încă odată aminte să țină seama de ce le-am sugerat mai înainte, adică să se amâne procesiunea.

Sâmbăta trecută, venind cineva la mine i-am spus, că menținem ordinele date și cu toate acestea chiar la Cluj, auzim că Dumineca trecută s'a făcut procesiune. Ce va să zică aceasta? Poporul nostru a fost ascultător. *A ascultat de avizurile date în nădejdea că regimul cultelor se va face acceptabil*

*precum s'a făgăduit (Sgomot). Ei n'au avut informațiuni dela mine despre modul cum stau lucrurile, întrucât nici eu nu știam aceasta, gazetele însă reproduceau că aceasta s'a propus în felul cutare, cealaltă în felul cutare, așa *bieții oameni erau neliniștiți și atunci, în îngrijorarea care o avea pentru biserica lor, au trecut peste sfaturile noastre și au ținut procesiunea.**

Procesiunea, d-lor, o poate face orice preot în vremuri de primejdia. Dacă ei au ținut totuși procesiunea, eu cred domnilor, că nu trebuia să se ajungă la patul puștii, la frângerea și ruperea crucilor și prapurilor (Sgomot, protestări). Și pot spune, domnilor, că dacă s'a făgăduit că va fi liniște deplină și nu s'a respectat aceasta, acei cari au călcat ordinul ar fi putut să fie deferiți autorităților bisericești ca să fie pedeșiți. *Dar ca să vie jandarmul în țara românească, să rupă crucile și prapurile, să-i bată cu patul puștii pe credincioși, aceasta nu se poate admite.* —

De încheiere, d. ministru Lapedatu a accentuat din nou, că se va face anchetă, și că cei vinovați își vor lua pedeapsa.

Congresul nostru dela Cluj. Joia trecută s'a ținut la Cluj, cu participarea delegaților din întreaga provincie noastră bisericească, un împunător congres al bisericii noastre, prezidat de Mgr. Dr. Iacob Radu, prepozitul capitular dela Oradea.

Congresiștii adunați în număr de peste 4000 n'au încăput în sala cea mare a cinematograful Corso, trebuind să se aranjeze pentru o parte din ei o adunare aparte, într'una din curțile palatului Bánffy. În ambele locuri s'au atins chestiunile la ordinea zilei, luându-se hotărâri pentru combaterea cu toate puterile a proiectului pentru noul regim al cultelor și pentru organizarea mirenilor într'un fel de uniune populară, care să fie în sinul bisericii un fel de organism autonom, în stare să poată lupta pentru drepturile și libertatea bisericii cu mai puține considerații de felurite ordine, decum poate s'o facă organizația oficială a bisericii.

Infamia dela Târgu-Mureș — care încă a fost înfierată după cuviință din partea congresului — ne-a ocupat de astădată prea mult coloanele, decât să ne putem întinde mai pe larg asupra importanței deosebite a acestui congres. O vom face în numărul proxim, reținând pentru azi numai *moșinua votată cu unanimitate*, care se poate reasuma în următoarele:

1. Biserica română unită are cele mai mari merite pentru trezirea și alimentarea conștiinței naționale a întregului românism. Ea se alipește deci și pe viitor cu toată tăria de Roma originii sale după neam și lege și declară, că nu este putere, care să o poată despărți de iubita sa mamă.

2. Protestează din răspuneri contra tendințelor proselitiste depuse în proiectul pentru noul regim al cultelor. Fiind contrar dreptății imanente și chiar Constituției, acest proiect constituie o adevărată primejdie pentru consolidarea țării și a neamului. El nu poate să devină deci lege și congresul apelează la conștiința tuturor factorilor competenți, să împiedece legiferarea dispozițiilor anticonstituționale pe cari le cuprinde.

3. Congresul asigura pe arhieriei bisericii de toată dragostea și alipirea lor față de instituțiile bisericești, își exprimă admirația și satisfacția pentru frumoasele lupte ce-le dau în interesul bisericii și îi asigură despre întreg devotamentul mirenilor, cari sunt gata și la cele mai mari jertfe pentru binele și mântuirea bisericii.

Incă un cuvânt

„Procesiunea religioasă dela Târgu-Mureș este un avertisment“

Sub titlul „Un avertisment“ d. PAMFIL ȘEICARU publică în numărul dela 22 Martie c. al ziarului său „Curentul“ un luminos articol asupra incompetenței statului de a se amesteca în chestiunile dintre diferitele culte, și cu atât mai puțin de a veni — cum o face proiectul dlui ministru Lapedatu — să legifereze de-a dreptul tendințele proselitiste ale cutărui cult.

Fiind în strânsă legătură cu cele petrecute Dumineca trecută la Tg.-Mureș, dăm aici în întregime, considerațiile deosebit de prețioase ale dlui P. Șeicaru:

Pentru acel ce nu este prins în vârtejul amețitor al patimilor de partid, toată viața politică al României-Mari îi apare ca neconținut alimentată de vrajbă, de sporire a urii, de fragmentare a sufletului național. Intre partide se deschid prăpăstii, între oamenii politici stau pânditoare cele mai aprigi gânduri de răzbunare.

Și cum s'a părut un moment că nu sunt suficiente motivele economice și politice, d. Al. Lapedatu, a socotit necesar și un adaos de motive religioase. Cum latent între ortodocși și uniți există în Ardeal străvechi răfuieli ce-au întârziat să se socotească, cum vrajba mocnită, sub aparențe de potolită controversă dogmatică, stă gata să izbucnească la cea mai mică răscolire, d. Al. Lapedatu a găsit momentul potrivit pentru deslănțuirea patimilor confesionale. E tocmai ceea ce ne lipsea, e tocmai adaosul de divizare a sufletului românesc ce se cerea de nu știu ce duh al tâmpeniei dogmatice.

Nu știu de unde, utilizând în diferența noastră, sub complecta noastră absență de preocupări religioase, *câșiva chiești și nechiești vor să ne convingă că statul român este ortodox*, iar nu laic, și nevoile naționale ale acestui stat trebuie să se confunde cu nevoile ortodoxe ale bisericii autocefale.

Poate să fie o consecință a tendințelor ce se frământă în sânul clerului ortodox de a-și transforma biserica din pasivă în activă; și, cum exponenții acestui curent, prinși de nerăbdarea înfăptuirilor, nu au timpul necesar unei cuminte așteptări a gândului svărlit cu toată căldura unei credinți, merit să dospească în suflete, au găsit o cale mai rapidă: să legifereze *normele de înfrângere a uniților*. Și iată pe d. Al. Lapedatu, cu chipul blând și nevinovat, operând pe uniți spre slava confesională a ortodocșilor; și iată-ne pe noi svărliti într'o luptă religioasă, fără ca nici unul să ne simțim frământați de îndoieli teologice.

Cu ce drept preasfântul mitropolit Bălan cere Statului român legiferări menite să turbure unitatea sufletului românesc? Vrea mitropolitul dela Sibiu să dea un ritm de intensă viață bisericii ortodoxe? Vrea să-i dea o orientare imperialistă, o impulsie de cucerire? Dar pentru aceasta nu are nevoie de sprijinul laic, nu are nevoie de concursul legiuitor al dlui Al. Lapedatu. Biserica nu vrea cuceriri materiale, ci numai cuceriri spirituale: deci, nimic mai logic decât o intensificare a acțiunii asupra sufletelor umililor muritori.

Mă întreb și eu: cam unde să găsec rodul meditațiilor religioase ale răboinicului mitropolit Bălan? Ortodoxia rusească a dominat sensibilitatea și gândirea rusească, opunând spiritualitatea ei concepției materialiste a marxismului. Caut și mă trudesă să găsec cărțile, în care s'au rânduit — cu parfum de infinit și de dumnezeire — toate gândurile luminoase ale inspirației ortodoxe. Bănuesc că voinicia sufletească a mitropolitului Bălan caută, biruștii sale, drumurile spiritualității religioase, iar nu cele ale orânduelii politice netrebnice ale oamenilor. Nu-mi închipui, că mitra Preasfântului Bălan să nu fie așezată pe vrafuri de cărți, în care s'a așezat truda afirmării ortodoxe. Sunt în căutarea cărților, în

*) Raportul acesta cearcă să arunce toată vina asupra credincioșilor. N. R.

care și-a turnat cugetarea sa religioasă mitropolitul Bălan al Sibinului, formator de cruciadă împotriva uniților. Dar până le voi găsi, reînvoesc întrebarea: cu ce drept se tulbură unitatea noastră sufletească? Pentru biruința ortodoxă, sau pentru cea unită, să se pună în joc liniștea unei întregi provincii? Să fie și mai turburat Ardealul decât este, fiindcă mitropolitul Sibinului vrea să dea un ritm afirmativ bisericii ortodoxe, cu sprijinul statului laic ce se vrea ferit de sfâșieri interne?

Semnele turburărilor religioase au început să se și arete. **Procesiunea religioasă dela Târgu-Mureș**, conflictul cu jandarmii, preoții bătăuți, steagurile religioase frânte, călcate în picioare, toată iritarea unei populații, care începe să reacționeze, ca să apere biserica unită de legile inspirate de nu știu ce politică ortodoxă, cu totul străină și de rosturile și de funcțiile statului român. Pe la 1560, Franța a fost sângeros sbuciumată de luptele între catolici și hughenoti, ca sfâșierile religioase să culmineze sinistru în noaptea sfântului Barthélemy. Ce a câștigat Franța pe urma luptelor religioase? Nu există nici un istoric, care să nu arate cât a costat ciocnirea între catolici și hughenoti, câtă sărăcie și ce dezechilibru primejdios unității franceze a însemnat. Atunci, cum poate justifica d. Al. Lapedatu primejduirea păcii interne, prin legiurile, ce nu pot fi justificate decât prin argumente cu totul străine și protivnice interesului statului român, a cărui unitate și putere de față ne preocupă — mai presus de toate soteriile profesionale.

Biserica este pe un plan, statul pe alt plan: pe cel politic. Nimeni nu-și poate permite luxul de-a subordona intereselor unei biserici — ori care ar fi ea — interesele statului român.

Legitime sunt toate năzuințele de dominație ale tuturor bisericilor, dar *amestecul statului în controversa teologice e nu numai stupid, dar și cu grave consecințe.* **Ceea ce s'a petrecut la Ty-Mureș este un avertisment:** nu pentru inimosul activist dela Sibiu, ci pentru guvernul laic al statului național român, care se vrea ferit de orice fel de turburări.

Răvna afirmativă a bisericilor nu ne interesează: este pe planul spiritualității religioase, nu al realităților politice, pe care trebuie să se reazime statul național românesc.

Pamfil Șeicaru

Din lupta contra regimului cultelor.

Dacă procesiunea dela Târgu-Mureș a sfârșit în feliul cum arătăm la alt loc, alte procesiuni, aranjate tot Dumineca trecută, au fost manifestații din cele mai impunătoare pentru drepturile bisericii noastre, care nu vrea să se lase a fi sugrumată de „neodihniții” intoleranței nicolaiste.

Dintre aceste procesiuni cunoaștem mai de aproape pe cele dela Cluj, Aiud și Blaj, cari toate au decurs în cea mai deplină ordine, deși pretutindeni au avut mii de credincioși, veniți de prin satele învecinate.

La Blaj serbările au fost prezidate de însuși vicarul mitropoliei Mgr. Dr. Ambrosiu Chețianu, ceea ce încă dovedește, în chipul cel mai hotărâtor, că mitropolitul n'a interzis aceste manifestări, ci numai a revocat porunca pe care o dăduse pentru ținerea lor. După încheierea procesiunii, pâr. canonic Dr. Ioan Sâmpăleanu a ținut mulțimei un cuvânt de lămurire asupra cauzelor cari au provocat această procesiune, încheiată prin o rugăciune, rostită în genunchi în fața catedralei.

Dela catedrală credincioșii au trecut la castelul mitropolitan, unde au cerut, prin rostul dlui Dr. G. Borșan, să se aducă la cunoștința autorităților competente, că protestează contra regimului cultelor, în forma

cum a fost prezentat parlamentului. A răspuns pâr. vicar Mgr. Chețianu, în cuvinte, cari multă vreme nu vor putea fi uitate din partea celor de față.

Discuția dela Senat asupra legii cultelor. Incepută încă la sfârșitul săptămânei trecute, discuția dela Senat asupra legii cultelor se urmează în mijlocul unui interes din cele mai mari, lăsând cu totul în umbră discuțiile monotone ale Camerei, lipsite de variația pe cari i-o imprimă opoziția național-fărănistă, retrasă în urma adunării politice din Dumineca trecută.

După prezentarea proiectului din partea dlui P. Gârboviceanu, raportorul secțiilor, primul care a luat cuvântul a fost episcopul ortodox R. Ciorogariu dela Oradea, care a ținut să reediteze vechile clișee referitoare la nedreptățile ce ar fi îndurat în trecut biserica ortodoxă și să inculce necesitatea „reparației istorice” la care ar avea dreptul. Incolo a admis și recunoscut meritele ce le-a avut pentru neam biserica noastră, fără a-i da însă rolul precumpănitor care i-se cuvine. Mult mai puțin binevoitor pentru noi au fost dd. G. Bogdan-Duică, pâr. Turcu, pâr. Dr. Gh. Ciuhandu și alții, ale căror afirmații adeseori pline de injurii și infamii au fost condamnate, în repetite rânduri, din partea dlui ministru Lapedatu și chiar a majorităților ortodoxe ale Senatului.

Din partea bisericii noastre au vorbit până acum, I. Preasfinția Sa Dr. Valeriu Frențiu, în ședința dela 20 Martie și Preasfinția Sa Dr. Iuliu Hossu, în ședința dela 22 Martie, cari întemeiați pe o bogată documentare și având de partea lor evidența dreptății, au reușit să impună Senatului respectul convenit punctului de vedere pe care-l reprezintă și pentru care luptă, într'un atât de înălțător elan, întreagă provincia noastră bisericască. În acelaș sens au vorbit și I. Preasfinția Sa Mons. Alexandru Cisar, arhiepiscopul latin dela București, catolicul Gyárfás Elemér și aproape toți senatorii cultelor minoritare, cari au cele mai grele excepțiuni față de dispozițiile supărătoare ale proiectului.

Când scriem aceste șire discuțiile urmează și — cu toată graba ce o are guvernul, care a hotărât închiderea sesiunii parlamentare pe ziua de 1 Aprilie —, abia credem ca ele să poată fi terminate în cursul acestei săptămâni.

Ultima redactare a faimosului articol 45. Fiind în plină discuție parlamentară ale proiectului nenorocit al dlui ministru Lapedatu, dăm aici, pentru orientarea cititorilor, ultima redactare ale primelor două alineate a articolului 45, referitor la averi. Este stilizarea Consiliului legislativ, având următorul cuprins:

„In caz de trecere dela un cult la altul, statul va putea (!) acorda, la cererea celor rămași fără biserică și casă parohială în localitate (cine sunt ăștia? N. Red.), ajutoarele necesare pentru construirea acestora.

„Dacă cei care au părăsit cultul ar pretinde drepturi de orice natură în averea comunității, se vor adresa în acest scop justiției și anume tribunalelor respective, cari vor judeca în prima instanță și cu precădere înaintea celorlalte afaceri.” —

De prisos să mai spunem, ca biserica noastră nu poate să accepte, sub nici un cuvânt, această formulă.

RECLAMA

este sufletul comerțului

Pentru tipografie

Alaturi de informațiile, pe cari le dăm, din vreme în vreme, asupra colectei ce se face pentru Șoimul începem a publica, cu acest număr, și daniile ce intra — fie aici la noi, fie la mănăstirea dela Bicsad pentru tipografia basiliană, în favorul căreia am tipărit în numărul trecut „Apelul” călugărilor noștri dela mănăstirea numită.

Vremurile sunt desigur grele și nime nu dispune de prisosuri prea mari, dar feliul cum se prezintă această întâie listă și mai ales nevoia arzătoare — pu în lumină specială de evenimente în curs — de creia o presă cât mai puternică în sprijinul și apărarea drepturilor sfinte ale bisericii noastre, ne dau bună nădejde, ca cele câteva sute mii Lei, pe cari le reclamează tipografia plănuită, se vor putea găsi fără prea multă greutate. Nu este nimeni, care să nu poată ajuta cu de puțin, iar de altă parte nu credem să se mai găsească un singur preot și mirean intelectual, care nu simtă, că ajutorul ce se cere dela mănăstirea Bicsadului este, în aceste vremuri, o datorie.

Sperăm deci să putem continua, aproape număr de număr, lista de contribuiri, care începe cu aproape cincizeci mii Lei, având în frunte un arhieru al bisericii noastre.

Sumele semnate până acum sunt următoarele:

Dr. Iuliu Hossu, episcop, Gherla	20,00
Dr. Alexandru Rusu, canonic, Blaj	10,00
O colectă la mănăstire	5,70
Dr. Gheorghe Fireza, secr. ep. Lugoj	5,00
Dr. Anton Gabor, director, Iași	3,00
Dumitru Neda, preot, Izgar	2,00
Alexandru Rusu, preot, Tâgșor	1,00
Dr. Vincențiu Pandrea, preot, Cluj	60
Aurel Șimonca, funcționar Oradea	10
Demetriu Pop, preot, Boghiș	10

Total: 47,50

Cele multe înainte!

Un răspuns

Nițel carbol peste „exalațiile” „Telegrafului”

Drept răspuns la șirele inimoase ale dlui D. ZAHARIE GERMAN, profesor în Sibiu, publicate în fruntea numărului 8 c. al „Unirii”, „Telegraful” ortodoxiei sibiene a ținut să publice în Nr. său dela 1 Martie c. următoarele:

DI Dr. Zaharie German, profesor la liceu „Gheorghe Lazăr” din Sibiu, scrie în „Unirea” din 25 Februarie crt. un „turbat” cuvânt mirean „în chestia proiectului păcătos pentru noul regim al cultelor”.

De fapt cuvântul mirean al dlui dr. Z. German este atât de „turbat” și „păcătos”, este atât de josnic și plin de injurii la adresa bisericii noastre și a guvernului țării, încât dă cetitorului senzația exhalățiilor unui hoit.

Și această „dihanie” a unitismului face educația la un liceu de stat, în care 85% a elevilor sunt ortodocși.

Iată acum și răspunsul dlui profesor Dr. Z. German pe care — din motivele arătate — n'am putut să dăm în numărul ultim:

Deși cuprins de un firesc disgust, totuși mă văd silit să reflectez pe scurt la „exalațiile” anonime din numărul dela 14 Martie c. ale „Telegrafului” sibiian.

1. N'am atacat biserica ortodoxă, ci numai pe acel grup din conducătorii ei ardeleni, care ne-a jurat distrugerea, ne otrăvește viața și nicicum nu ne lasă să trăim. Nici „guvernul țării” nu l-am atacat, ci numai pe acel ministru, care a făurit proiectul de lege menit să ne sugrume. Dar și altfel: de când e o crimă într'o țară constituțională, a combate un proiect de lege?

2. Ca profesor de stat e drept că iau leafa pentru munca mea dela stat, dar visteria statului nu o umplu numai ortodocșii ci și milioanele de români catolici. De altcând, tot dela stat iau leafa și acei Cuvioși, sau Preacuvioși, cari nu se rușinează a pune o episcopie română unită (cea dela Gherla) alături cu o pușcărie de tâlhari. Și încă ei vin să-mi dea mie lecții!

3. Desfid pe oricine să-mi arate, dacă din miile de elevi cari au trecut prin mâna

mea, se află unul măcar, pe care l-aș fi jig-nit vreodată în sentimentele și convingerile sale religioase. Ba, în exercitarea funcției mele ca dascăl, chiar și domni cari nu stau prea departe de „Telegraful“, nu odată mi-am solicitat sprijin și servicii, la cari oficial nu eram obligat, și totuși nu i-am refuzat.

4. Eu mi-am publicat expunerile pentru *apărarea* bisericii mele *atacate, deschis și pe față*, sub propria răspundere. Scribul grosolan al „Telegrafului“ îmi „răspunde“ *din tufă*, sub masca comodă a anonimatului. Caracteristic pentru deosebirea între felul nostru de luptă și între cel... *bizantin*.

5. Faptul, că cea mai distinsă foaie bisericăască a noastră a acordat articolului meu un *loc de cinste*, apoi felicitările, pe cari le-am primit și le primesc mereu dela *confrății* mei, sunt pentru mine o satisfacție prețioasă și o dovadă, că sunt pe calea *cea dreaptă*. Din partea Sibiului ortodox *n'am așteptat și nu aștept* laude sub acest raport.

6. Va fi conținut articolul meu și câte-o frază mai aspră. Dar cine-i poate cere victimei ce se sbate între viață și moarte, șă-și cântărească tot cuvântul după gustul și pretențiile saloanelor Parisului, sau, într'o pornire sadistică, să sărute chiar mâna sugrumătoare?

7. Domnilor sibieni! Dacă nu ne puteți „mistui“, cel puțin înfrânați-vă isbucnirile furioase de nefermărită ură față de noi; dacă ne excludeți chiar și din sinul românismului, barem nu călcați cu desăvârșire sub picioare legea despre iubirea *deaproapelui*, care e la baza creștinismului! —

Să fim lăsați în pace! Aceasta o pretindem cu toată hotărârea, și dacă ne veți asculta, *toate vor fi bune*.

Dr. Z. German
profesor.

Știri mărunte

Personale. *Joia trecută a sosit la Blaj I. Freasfinția Sa pâr. episcop VALERIU al Orăzii, spre a conferi câtorva clerici ordurile premergătoare preoției, iar mâine va sosi din nou pentru a le da și ordul preoției. Tot mâine se va conferi, la liturghia arhierască din catedrală, și ordul lectoratului clericilor din Seminar.*

Ortodoxii din Târgu-Mureș colec-tează pentru odoarele sdrobite. La inițiativa dd. Dr. Adrian Popescu, Dr. Ioan Vescan și Dr. Aurel Baci, ortodoxia nehabotnică din Târgu-Mureș a pornit o colecție menită a reface odoarele bisericesti sdrobite Dumineca trecută din partea jandarmilor. Rezultatul colectei e vorba să fie trimis mitropoliei din Sibiu, căreia i-se va face rugarea să binevoiască a inmanua singură această ofrandă bisericii unite din Târgu-Mureș. — De cumva știrea este adevărată, inițiatorii acestei colecte merită întreagă simpatia lumii românești ultragiutate.

Locale. Dumineca viitoare, a cincea a sf. Paresimi, va predica în catedrală pâr. Ioan Pop-Câmpeanu, profesor la liceul de băieți.

— Săptămâna trecută s'au ținut obișnuitele *exerciții spirituale de Paști* ale elevilor dela liceul de băieți, iar în cursul acestei săptămâni se țin cele ale elevilor dela liceul de fete. Primele le-a condus P. Cuvioșia Sa Augustin A. Pop dela mănăstirea Bixadului, iar aceste din urmă le conduce pâr. Dr. Coriolan Pop-Lupu, profesor la Academia de teologie.

— Odată cu timpul de primăvară au început și *și lucrările pentru apeduct*, de cari ne bucurăm din tot sufletul, fiindcă este în adevăr timpul suprem ca Blajul să ajungă în sfârșit și la apă.

Un senator ortodox „apără“ legea cultelor. E vorba de un anumit preot Turcu, despre a cărui vorbire la Senat, ziarul „Politica“ scrie următoarele: „Pâr. Turcu a luat-o turcește, la Senat. În protestările prelaților uniți, ale d-lor Nicolaescu, președinte, Toni Iliescu și Arțăreanu, vice-președinți, spre desăvârșita exasperare a șefului său dr. Lupu, părintele Turcu, s'a năpustit asupra uniților. Liberală și ortodoxă, majoritatea Senatului a roșit de ieșirea incalificabilă a acestui cleric răboinic și pravoslavnic. D. Lapedatu ridică mâinile la cer și protesta indignat. Părintele Turcu nu s'a lăsat. A citit până la sfârșit diatribele sale. — Insultând nu numai biserica unită, ci întreg catolicismul, pâr. Turcu a fost silit să aducă, a doua zi, cuvenitele scuze.

Centenarul lui Ibsen. Intreagă lumea cultă prăznuște zilele acestea pe marele dramaturg al Nordului *Henric Ibsen*, dela nașterea căruia s'au împlinit la 20 Martie c. o sută de ani. După o activitate literară de trei sferturi de veac, care au adus în teatru preocupările pentru înțelesul profund și real al vieții, numele lui Ibsen e cunoscut și stimat în toată lumea, fiindcă nu există limbă modernă, în care să nu fi trecut aproape întreagă opera acestui gânditor norvegian. Piesele lui au ceva din atmosfera sălbatică a Nordului ghițos, dar poate tocmai această calitate face din ele un unic al literaturii popoarelor. — Din prilejul centenarului său, presa română încă i-a închinat pagini din cele mai frumoase.

† **Iustina Popescu n. Barău,** preoteasă văduvă și mama advocaților George și Iuliu Popescu din Turda — căroră și pe această cale le transmitem condoleanțele noastre — s'a stins la 18 Martie c. în anul 84 al etății. O deplâng numeroase rudeni. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii“

Ș. Murăș Sâncraiu. Dacă Dv. credeți, că revenirea credincioșilor noștri din Chețani se datorește „numai și numai împrejurării favorabile bisericii unite, că în aceeași comună nu se pot prevedea cu pământ două parohii de aceeași confesiune“, noi credem în schimb, că ea se datorește mai mult ajutorului dumnezeesc, care știe cum să întocmească lucrurile, pentruca toate să iasă spre binele bisericii sale. Nu credem deci a fi potrivit a publica șirele dv. cari de altfel — de ce n'am spune-o? — au fost pentru noi o...surpriză.

M. Sibiu. Apropos de mișcările anglicane în jurul „Cărții de rugăciuni“, ori mai bine zis în jurul apropierii unei considerabile părți dintre ei de practicele și spiritul Romei papale, „Buletinul eparhiei Argeșului“ constată, în numărul său dela 15 Martie, că „în Anglia sunt pentru unirea cu biserica din Roma, pe lângă majoritatea episcopilor anglicani, și aproape o jumătate din membrii parlamentului englez“. Dar constatarea aceasta n'a făcut-o decât pentru a veni apoi cu următoarea exclamare de groază, care caracterizează în chipul cel mai plastic mentalitatea pravoslaviei romanofobe: „Și când te gândești — spune autorul (un cunoscut profesor din Pitești, al cărui nume îl retăcem pentru a nu-l biama) — că mai acum 2-3 ani se făcea la noi o înțepită propagandă pentru unirea cu biserica anglicană! Ce încurcături am avea azi, Dumnezeule, dacă s'ar fi realizat una ca aceasta!“ — Adecă Englezii de viță germanică se pot gândi, și se gândesc serios, la o apropiere de Roma, tu însă, Român dela Roma, te îngrozești și de gândul că

ai fi putut ajunge în această „încurcătură“. — De fapt: mare încurcătură în mințea și inima bieților noștri ortodocși, pravoslavnici!

„Libertatea“. Orăștie. Din numărul 13 al D-Voastră, și din altele, observăm că V'ați mâniat pe Evrei, pe Papa și papistași, pe concordat, pe Goldiș, pe Italiani pe Englezi, pe Unguri, pe Nemți, pe Stere, pe Liga Națiunilor, pe uniți, pe toată lumea — afară de arhieriei ortodocși, la a căror „pășire“ cultul baptist nu se mai recunoaște în legea cultelor. — Ei bine, dacă admiteți logica, e evident, că pentru toate tulburările confesionale din această țară singurii și adevărații inovatori rămân arhieriei ortodocși, la a căror „pășire“ înțelegătoare s'ar putea curma toată disensiunea. Acest gest înțelegător s'ar putea aștepta cu atât mai mult, că celelalte culte nu pretind și nu au pretins niciodată, decât „egala îndreptățire“ garantată de pactul dela Alba-Iulia și de Constituția țării. Până nu vor face această „pășire“ — și nu prea dau semne că s'ar gândi s'o încerce — aceștia sunt singurii, pe cari ați avea dreptul și ar trebui să fiți mâniași.

Dr. B. Cluj. Sforile pe cari le trag, cu totală lipsă de dibăcie, dd. dela „Națiunea“ nu pot să amăgească pe nime, iar nouă ne repugnă a „discuta“ cu oamenii, cari n'au o convingere și cari — pentru a nu fi dați afară din slujbă — sunt în stare să scrie orice. Ați putea însă întreba pe voinicoșii dela „Națiunea“, ca dacă procesiunile noastre sunt o „mascaradă“, cum se face, că la Târgu-Mureș s'au mobilizat contra unei atari procesiuni două companii de jandarmi și, afirmative, pentru caz de nevoie erau consignate în cazarmă și alte 2 companii de soldați cu mitraliere? Ori doar la Târgu-Mureș n'a fost „mascaradă“. Iar dacă a fost, ori era să fie, pentruce nu tună și fulgeră — cum știe s'o facă — contra nebuliei celor ce au ieșit cu puștile în fața unor bieți „măscărici“. — De altfel, urma va alege și abia atunci se va vedea de care parte a fost „mascarada“.

M. Lugoj. Confirmăm primirea sumei de Lei 200, abonament pe anul curent.

Oficiul parohial, Homorod. Primit 400 Lei. Achitat până la 30 Iunie 1928.

P. Câmpia Turdei. Confirmăm primirea sumei de Lei 200.

C. Copru. Mai restați 30 Lei. Suma trimisă am primit-o.

Oficiul parohial Cheia. Am primit suma de 200 Lei.

T. Cetan. Am primit abonamentul pe 1927.

B. Lupeni. Am primit suma de Lei 200.

GRATIS

Trimit catalogul despre **Vițe de vie altoite** care cuprind de prețurile cele mai ieftine și sfaturile neresplătibile pentru fiecare viticultor. În interesul propriu al DV. nu procurați vițe de vie sau vițe altoite, până când nu cetiți călauza mea de viticultură.

Adresa I. SZÜCS pepinerie 25

15-16 [160]

Diosig, jud. Bihor.

Se caută agenți pe lângă provizie mare.

Cereți oferte!!

HARMONIUM (FISHARMONIUM)

fabricație foarte bună, cu prețuri convenabile la

DAVID

Magazin de Instrumente muzicale

C L U J, Strada Memorandului 12

(565) 2-2

Noutăți în stofe de primăvară

la filiala din Cluj a firmei

GROMEN SI HERBERT

Calea Regele Ferdinand 13

Mare asortiment în stofe pentru vesminte de copii și tot ce se ține de ele

Pentru serviciu prompt:

garantează numele firmei

Mărfuri de oțel Solingen

Tacâmuri, briciuri de ras, bricege, foarfece etc. de prima calitate oțel și lucrare, expediate cu (999) 1-2: prețurile originale ale fabricii.

M. MEIXNER,
CLUJ, Str. Samuil Micu 4.

Cataloage se
trimite, la ce-
rere, gratis
și franco.

Recomandăm următoarele co-
menzi de probă:

- 1 briciu de ras Solingen, as-
cuțit cel mai fin Lei 160
1 briceag elegant pentru dni,
cu 2 cuțite, cu toc de sidef Lei 110
1 foarfecă fină nichelată, lun-
gă de 15 cm. Lei 95
Lei 365

Toată garnitura se trimite franco.

MOTTO:

Cumpărarea unui pian este
o chestiune de încredere

Cea mai mare garanție pentru
această este eminentul renume
al firmei

I. TRISKA

existentă de 58 ani

ca singurul și cel mai
mare magazin de specia-
litate în Ardeal. — Repre-
zentanța generală a mar-
cei mondiale:

F Ö R S T E R

P I A N E

Se pot cumpăra și pe lângă
condițiuni de plată în rate
mai lungi

CLUJ, Strada Șaguna Nr. 14. Telefon: 4-19.

Turnătorie de clopote și metal.

SCHIEB & KAUNTZ

SIBIU Str. Gării 15.

Livrează clopote de biserică pe garanție de
ani îndelungați, turnate din material de prima
calitate ca înainte de războiu, efectuate în
mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de
zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet
armonios.

Cereți oferte speciale.

(205) 48-52

„UNIREA“

nu-i iertat să lipsească de pe
masa nici unui bun creștin.

„ELECTRICA“ S. A. — BLAJ

Convocator

Domnii acționari ai societății anonime „Electrica“ din Blaj sunt invitați, în sensul
art. 9 și următorii din statutele societății și art. 157 din Codul comercial, la a

II-a adunare generală ordinară

care se va ține în 7 Aprilie c. la orele 4 p. m. în localul Casinei române cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Raportul Consiliului de administrație și al Comitetului de cenzori, examinarea și apro-
barea bilanțului pe 1927 și darea absolutului.
3. Distribuirea profitului curat.
4. Alegerea Consiliului de administrație conform art. 21 din statute.
5. Fixarea marcelor de prezență pe 1928.
6. Eventuale propuneri anunțate Consiliului de administrație conform statutelor.
7. Inchiderea adunării.

Domnii acționari sunt rugați să participe la adunare, depunându-și la Cassa societății, ori
la Adm. centrală capitulară titlul provizoriu, eventual documentele de procură, până cel mai târziu
5 Aprilie a. c. la orele 6 seara.

BLAJ, 20 Martie 1928.

Electrica S. A. Blaj.

Iacob Popa, m. p.
președinte.

Ing. Petru Marcu, m. p.
director executiv.

Bilanțul Societății „Electrica“ la 31 Decembrie 1927.

Numerar în cashă	53,322—	Capital social	1,500,000—
Investiri	1,325,819.78	Spese de fondare	67,000—
Materiale de vânzare și scule	112,551.56	Fond de rezervă	16,960
Diverși debitori	687,483.50	„ „ pensie	6,360
Mobilier	33,891—	„ „ amortizare	86,515
		Diverși creditori	217,679.55
		Dividendă neridicată	19,273.—
		Profit curat	299,340.29
	2.213.127.84		2.213.127.84

Profit & Pierdere

Interese	29,119.05	Caștig din magazie	209,271.63
Spese de administrație	79,889.48	„ dela consumație	543,972.25
Salare și adause	284,700—		
Competință de timbru	45,137.66		
Fracht și porto	15,057.40		
Profit curat	299,340.29		
	753,243.88		753,243.88

Blaj, din ședința Consiliului de administrație ținută la 17 Martie 1928.

Ing. Petru Marcu, m. p.
director executiv.

Ioan Cârnațiu, m. p.
contabil-autorizat.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Iacob Popa, m. p. preș. Dr. George Borșan, m. p. v.-preș. Augustin Caliani, m. p.
Dr. Ambrosiu Chețianu, m. p. Iosif Iustin Hossu, m. p. Dr. Alexandru Rusu, m. p.
Ștefan Nyergeș, m. p. George Bărbat, m. p.

S'a revăzut și găsit în consonanță cu registrele societății.

Blaj, la 19 Martie 1928.

COMITETUL DE CENZORI:

Aurel C. Domșa, m. p. președinte. Vasile Moldovan, m. p. Simion Gizdavu, m. p.
Traian German, m. p. Ioan Pușcaș, m. p. Traian Novac, m. p.

Mașini de treerat

Tractoare

Motoare Diesel

Mașini de moară

Prețuri de fabrică originale — Condițiuni de plată favorabile
Soc. An. Română pentru comerțul de Mașini Agricole.

Telefon: 151. CLUI, str. Reg. Maria 45. Telegrama: Locomobil.